

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling samt med förslag till lag om ikraftsättande av de bestämmelser i nämnda protokoll som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen ska godkänna protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling samt en lag om ikraftsättande av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen.

Genom protokollet kommer man överens om de principer som styr försvarsupphandlingen samt om de förfaranden som ska tillämpas på den. Protokollet tillämpas på upphandling av forsknings- och produktutvecklingsarbete samt varu- och tjänsteupphandling inom Finlands försvarsministeriums och Förenta staternas försvarsministeriums förvaltningsområden. Med protokollet ersätts det mellan Finland och Amerikas Förenta

Stater år 1991 ingångna avtalet om ömsesidiga principer i fråga om försvarsmaterielanskaffningar.

För att protokollet ska träda i kraft förutsätts att republiken Finlands regering meddelar Amerikas Förenta Staters regering att den har slutfört de nationella åtgärder som behövs för att protokollet ska kunna sättas i kraft. Protokollet träder i kraft den dag som nämns i ovan nämnda meddelande. Lagen som sätter i kraft protokollet avses träda i kraft vid en tidpunkt om vilken bestäms genom republikens presidents förordning vid samma tid som protokollet träder i kraft för Finlands del.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING	3
2 NULÄGE	4
2.1 Det nuvarande avtalet	4
2.2 Lagen om offentlig upphandling	4
2.3 Upphandling där föremålet huvudsakligen lämpar sig för militärt bruk	6
3 PROPOSITIONENS MÅLSÄTTNING	7
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	7
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	8
DETALJMOTIVERING	9
1 Protokollets innehåll och relation till finsk lagstiftning	9
2 Lagförslaget	16
3 Ikraftträdande	16
4 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning	17
4.1 Behovet av riksdagens samtycke	17
4.2 Lagstiftningsordning	18
LAGFÖRSLAG	20
om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling	20
FÖRDRAGSTEXT	21

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Genom det internationella samarbete som Finland idkar inom försvarsmaterielsektorn skapas förutsättningar för försvarsmaterielanskaffningar som tryggar den militära försörjningsberedskapen och är ekonomiskt fördelaktiga. Genom samarbetet förbättras försvarsmaktens möjligheter att delta i internationell krishantering och skaffa materiel samt göra kompletteringar under kristid. Vidare är målet för samarbetet att sänka anskaffnings- och underhållskostnaderna för försvarsmaterielen, förbättra dess kompatibilitet och den inhemska industrins exportmöjligheter.

Samarbete inom försvarsmaterielsektorn kan idkas under olika faser av försvarsmaterielens livscykel. Till exempel en harmonisering av kapacitetskraven skapar möjligheter till gemensamma försvarsmaterielanskaffningar och projekt, till samarbete under försvarsmaterielens livscykel samt till gemensamma krishanteringsoperationer. Det samarbete som gäller kvalitetssäkring och testning av den försvarsmateriel som ska anskaffas sänker för sin del kostnaderna i anskaffningsprocessen.

Internationellt samarbete inom försvarsmaterielsektorn idkas både på statlig nivå och på företagsnivå. För den finska försvarsmaterielindustrin är samarbetet inom sektorn nödvändigt för att sektorns konkurrenskraft och livsduglighet ska bevaras i Finland. Samarbetet mellan industrieföretagen förstärker för sin del den inhemska försörjningsberedskapen.

Finland samarbetar inom försvarsmaterielsektorn med centrala partner, vilka är t.ex. de nordiska länderna, Europeiska unionens medlemsländer och Förenta Staterna. Samarbetet har varit både bilateralt och multilateralt.

Basen för det bilaterala samarbetet utgörs av samarbetsprotokoll (Memorandum of Understanding, MOU) inom försvarsmaterielsektorn, som det finska försvarsministeriet har ingått med bl.a. försvarsministerierna i centrala medlemsländer i Europeiska unionen och Schweiz. I princip är dessa samarbetsprotokoll till sin art juridiskt ickebindande

handlingar som uttrycker parternas ömsesidiga politiska samförstånd.

Finland idkar multilateralt samarbete inom försvarsmaterielsektorn både inom ramen för Europeiska unionen och inom Norden. Basen för det nordiska samarbetet inom försvarsmaterielsektorn utgörs av ett ramavtal om samarbete inom försvarsmaterielområdet, som ingicks mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige den 7 november 2000 (FördrS 1/2001).

Centrala aktörer för det samarbete inom försvarsmaterielsektorn som försiggår inom ramen för Europeiska unionen är medlemsstaterna, den år 2004 grundade Europeiska försvarsbyrån samt Europeiska gemenskapernas kommission. Europeiska försvarsbyrån har till uppgift bl.a. att utveckla en europeisk försvarsmaterielmarknad, att förstärka Europas försvarsindustriella bas och att främja gemensamma försvarsmaterielprojekt.

Förenta Staterna idkar samarbete inom försvarsmaterielsektorn framför allt bilateralt, utgående från protokoll som gäller försvarsupphandling (Memorandum of Understanding) samt principiella deklarationer (Declaration of Principles).

Finland och Förenta Staterna ingick den 24 oktober 1991 ett avtal (Memorandum of Understanding, protokoll) om ömsesidiga principer i fråga om försvarsmaterielanskaffningar (FördrS 94/1991). Utöver med Finland har Förenta Staterna gjort motsvarande protokoll bl.a. med Sverige, Österrike, Danmark, Schweiz, Norge, Tyskland, Nederländerna och Frankrike. Det centrala målet för dessa är att undanröja handelshinder och skapa jämbördiga konkurrensmöjligheter vid anskaffningarna inom försvarsministeriernas förvaltningsområden. Förenta Staterna anser att dessa protokoll är juridiskt bindande för parterna. Därför har protokollet mellan Finland och Förenta Staterna i Finland behandlats som ett fördrag och det har satts i kraft genom en förordning av republikens president (1358/1991).

Finland har med Förenta Staterna den 29 mars 2007 gjort en bilateral, juridiskt ickebindande principiell deklaration om samarbetet inom försvarsmaterielsektorn. Dessutom

har Förenta Staterna gjort motsvarande principiella deklARATIONER med bl.a. Sverige, Danmark, Norge, Nederländerna, Storbritannien och Italien. Målet för de principiella deklARATIONERNA är att effektivisera samarbetet inom försvarsmaterielsektorn och de skapar grunderna bl.a. för det samarbete som gäller försörjningsberedskap, exportkontroll, harmonisering av kapacitetskraven och informations säkerhet. Därmed täcker de principiella deklARATIONERNA ett vidare område än protokollen.

2 Nuläge

2.1 Det nuvarande avtalet

Målet med det avtal som Finlands och Förenta Staternas regeringar ingick år 1991 är att undanröja handelshinder vid anskaffningar inom Finlands och Förenta Staternas försvarsministeriers förvaltningsområden. Dessutom strävar parterna i sina anskaffningar efter att åstadkomma så jämbördiga konkurrensmöjligheter som möjligt för företagen i den andra staten. Avtalet täcker anskaffningar som gäller varor inom Finlands försvarsministeriums och Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområden och tjänster med anknytning till dessa samt forsknings- och utvecklingsarbete. I avtalet fastställs de principer och förfaringsätt som ska följas för att ovan refererade mål ska uppnås.

Avtalet har sedan år 1991 utgjort basen för samarbetet mellan Finland och Förenta Staterna inom försvarsmaterielsektorn. Avtalet har möjliggjort informationsutbyte och samarbete gällande försvarsmateriel och försvarsprojekt mellan försvarsförvaltningarna och det har underlättat anskaffningar av försvarsmateriel av amerikanskt ursprung. Avtalet innehåller en möjlighet att från fall till fall göra ett undantag från kraven i Förenta Staternas nationella lag från den 3 mars 1933 (Act making appropriations for the Treasury and Post Office Departments for the fiscal year ending June 30, 1934 and for other purposes) den s.k. Buy American Act. Lagens syfte är att gynna inhemskt vid anskaffningar på förbundsstatsnivå. Enligt lagen kan för offentligt bruk endast skaffas sådana varor,

ämnen och material som har producerats eller brutits i Förenta Staterna eller, om det är fråga om en vara, ett ämne eller material som kräver industriell tillverkning, om den till väsentliga delar har tillverkats av material, en vara eller ett ämne som har producerats, tillverkats eller brutits i Förenta Staterna. Den möjlighet till undantag som avtalet ger har främjat den finska industrins exportmöjligheter i fråga om Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde.

I enlighet med artikel IX i avtalet är det i kraft i fem år. Efter detta fortgår avtalet att vara i kraft fem år i sänder, om det inte sägs upp på åtgärd av någondera avtalsparten sex månader innan en femårsperiod går ut.

2.2 Lagen om offentlig upphandling

Lagen om offentlig upphandling (348/2007), nedan upphandlingslagen, trädde i kraft den 1 juni 2007. I upphandlingslagen föreskrivs om förfarandena för konkurrensutställning av upphandling vid myndigheter och andra enheter som hör till tillämpningsområdet för lagen samt om rättsmedel med anknytning till dessa. Syftet med lagen är att effektivisera användningen av allmänna medel, främja upphandling av hög kvalitet och garantera jämlik och icke-diskriminerande behandling av alla anbudsgivare vid offentlig upphandling.

Genom lagen har Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster, nedan upphandlingsdirektivet, och rådets direktiv 89/665/EEG om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten genomförts.

Tillämpning av lagen på upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde

Upphandlingslagen tillämpas på varu- och tjänsteupphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde, vars uppskattade värde är minst 15 000 euro, om det inte är fråga om sådan tjänsteupphandling som nämns i 8 § eller sådan upphandling som avses i 7 § i lagen.

I enlighet med 7 § 1 mom. 1 punkten i upphandlingslagen tillämpas lagen inte på upphandling som omfattas av sekretess eller vars genomförande förutsätter lagstadgade särskilda säkerhetsåtgärder, eller då detta krävs med hänsyn till skyddet av centrala statliga säkerhetsintressen. Enligt punkt 2 i samma moment tillämpas lagen inte på upphandling vars föremål huvudsakligen lämpar sig för militärt bruk.

Det att upphandlingslagens tillämpningsområde inte omfattar upphandling som huvudsakligen lämpar sig för militärt bruk baserar sig på artikel 10 i upphandlingsdirektivet och artikel 296 i Europeiska gemenskapens grundfördrag, nedan EG-fördraget. Enligt artikel 296 1 b, som begränsar EG-fördragets tillämpningsområde och gäller medlemsstaternas säkerhetspolitiska rättigheter, kan varje medlemsstat vidta de åtgärder som den anser nödvändiga för att trygga sina väsentliga säkerhetsintressen och vilka gäller tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel. Dessa åtgärder får dock inte försvaga konkurrensförutsättningarna på den gemensamma marknaden för sådana produkter som inte är avsedda uttryckligen för militärt bruk.

På annan upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde än sådan som nämns i 7 och 8 § i upphandlingslagen ska bestämmelserna i upphandlingslagen tillämpas. På sådan upphandling som är avsedd både för militärt och civilt bruk, dvs. för upphandling av produkter med s.k. dubbel användning, ska bestämmelserna i upphandlingslagen tillämpas, om inte uteslutningen i artikel 296 i EG-fördraget till följd av deras brukssituation blir tillämplig.

Bestämmelser om upphandlingsförfarandet

Upphandlingslagen innehåller förfarandebestämmelser på två nivåer. På de varuupphandlingar som hör till lagens tillämpningsområde och överstiger EU:s tröskelvärden samt på i första hand tjänsteupphandling som stämmer överens med bilaga A och överstiger EU:s tröskelvärden tillämpas förfarandebestämmelserna i kapitel 5–8 i lagen. I fråga om sådan upphandling innehåller kapitel 5 bl.a. bestämmelser om de upphand-

lingsförfaranden som ska tillämpas, om valet av upphandlingsförfarande samt om grunderna för vissa upphandlingsförfaranden. Bestämmelser om annonseringsskyldighet och tidsfrister för upphandling ingår i kapitel 6. Bestämmelser om bl.a. anbudsförfrågan, innehållet i den samt om de förfaringsätt som gäller anbudsförfrågan, om definition av upphandling och om anbud ingår i kapitel 7. I kapitel 8 finns bestämmelser om val av anbudssökande och anbudsgivare samt om val av anbud.

Bestämmelserna i ovan nämnda kapitel tillämpas på de varu- och tjänsteupphandlingar inom försvarsministeriets förvaltningsområde, vilka hör till tillämpningsområdet för upphandlingslagen och vilkas uppskattade totalvärde överstiger EU:s tröskelvärde. Det EU-tröskelvärde som ska tillämpas åren 2008–2009 är 133 000 euro. I fråga om tjänsteupphandling är en ytterligare förutsättning att upphandlingen i fråga stämmer överens med bilaga A.

Ifall det uppskattade värdet av varuupphandlingen och tjänsteupphandling enligt bilaga A understiger EU:s tröskelvärde tillämpas bestämmelserna i kapitel 9 på dem. Bestämmelserna i samma kapitel tillämpas också på upphandling enligt bilaga B. Ovan nämnda kapitel definierar de upphandlingsförfaranden som ska tillämpas på dessa upphandlingar och innehåller bestämmelser om förutsättningar för förhandlat förfarande och direktupphandling, annonsering om upphandlingen, hur anbudsförfrågan görs och innehållet i den samt om valet av anbudsgivare och anbud.

Upphandlingsbeslut, upphandlingskontrakt och rättsmedel

Kapitel 10 i upphandlingslagen innehåller bestämmelser om upphandlingsbeslut och om delgivning av dem. I kapitlet bestäms också om slutande av upphandlingskontrakt samt om handlingarnas offentlighet.

Kapitel 11 i upphandlingslagen innehåller bestämmelser om rättsmedel och skadeståndsskyldighet i fråga om upphandling. Besvärsorgan enligt upphandlingslagen är marknadsdomstolen, i vars beslut ändring får

sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

De bestämmelser som nämns ovan tillämpas på all upphandling som hör till upphandlingslagens tillämpningsområde.

2.3 Upphandling där föremålet huvudsakligen lämpar sig för militärt bruk

Finsk lagstiftning

Av upphandlingen inom försvarsministeriets förvaltningsområde står bl.a. de upphandlingar vilkas föremål huvudsakligen lämpar sig för militärt bruk på det sätt som refereras ovan i kapitel 2.2 utanför upphandlingslagens tillämpningsområde. För dessa upphandlingar finns ingen gällande reglering på lag- eller förordningsnivå.

Genom förordningen om upphandlingar på vilka lagen om offentlig upphandling inte tillämpas (342/1994) föreskrevs tidigare bl.a. om sådana upphandlingar som huvudsakligen lämpade sig för militärt bruk. Behovet av reglering motiverades då med upphandlingens särdrag, stora mängd och med storleken på de anslag som årligen användes för dem. När upphandlingslagen trädde i kraft upphävde den ovan nämnda förordning, vilket fick till följd att bl.a. de upphandlingar som avses i 7 § 1 mom. 2 punkten i upphandlingslagen och som huvudsakligen lämpar sig för militärt bruk stod utan reglering på lagnivå. Med anledning av detta tillsatte försvarsministeriet den 10 april 2006 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att bereda en regeringsproposition med förslag till en lag som skulle reglera de upphandlingar som avses i 7 § 1 mom. 1 och 2 punkten i upphandlingslagen och som stod utanför lagens tillämpningsområde. I arbetsgruppen ingår representanter förutom för försvarsministeriet också för inrikesministeriet, finansministeriet och arbets- och näringsministeriet. Arbetsgruppens arbete pågår ännu.

Europeiska unionens politiska initiativ och reglering

Europeiska försvarsbyrån har strävat efter att utveckla en europeisk försvarsmaterielmarknad bl.a. genom att öppna den för europeisk konkurrens via en uppförandekodex

som antogs år 2006. Medlemsstaterna, som har antagit uppförandekodexen, annonserar på byråns internetsidor om sådana upphandlingar, vilkas värde överstiger en miljon euro och vilka uppfyller tillämpningsförutsättningarna i artikel 296 i EG-fördraget. Någon annonseringsskyldighet föreligger dock inte bl.a. i fråga om upphandling med vilken sammanhänger krypteringsteknik eller upphandling där exceptionella tvingande skäl med anknytning till statens säkerhet förutsätter att upphandlingen genomförs utan konkurrens. Uppförandekodexen förpliktar inte medlemsstaterna juridiskt, utan den är till sin art en politisk viljeyttring om medlemsstaternas strävan att släppa de upphandlingar som huvudsakligen lämpar sig för militärt bruk fria för europeisk konkurrens.

Europeiska gemenskapernas kommission har gett flera meddelanden om försvarsmaterielpolitiken under 2000-talet. Bland annat genom kommissionens tolkningsmeddelande om artikel 296 i EG-fördraget från december 2006 har kommissionen strävat efter att skärpa tolkningspraxis om när medlemsstaterna med åberopande av artikel 296 kan låta bli att tillämpa upphandlingsdirektivet på upphandlingar inom försvarsområdet. Medlemsstaterna har enligt kommissionen använt ovan nämnda undantag för vidsträckt, vilket har försvagat marknadens öppenhet.

Europaparlamentet antog den 14 januari 2009 en lagstiftningsresolution, där parlamentet godkänner en justerad version av kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa offentliga kontrakt för bygg- och anläggningsarbeten, varor och tjänster på försvars- och säkerhetsområdet (KOM(2007) 0766), nedan förslaget till försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektiv. Förslaget till försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektiv godkänns i rådet våren 2009. Direktivet träder i kraft dagen efter att det har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning och det ska införas i Finland inom 24 månader från den tidpunkt då det har trätt i kraft.

I förslaget till försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektiv ges medlemsstaterna upphandlingsregler som lämpar sig för försvars- och säkerhetsområdets särdrag. Målet är en

öppnare och effektivare konkurrensutsättning av upphandlingen över gränserna i Europa. Förfaranden enligt förslaget till försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektiv tillämpas bl.a. på de försvarsupphandlingar där en medlemsstat anser sig inte behöva undanta en upphandling från reglerna för den inre marknaden med stöd av artikel 296 i EG-fördraget till följd av sina väsentliga säkerhetsintressen. Medlemsstaterna kan använda de nya reglerna i komplicerad och känslig upphandling inom försvars- och säkerhetsområdet utan att äventyra sina väsentliga säkerhetsintressen. Bestämmelserna i förslaget till försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektiv gäller offentlig varu- och tjänsteupphandling, vars värde utan moms uppgår till minst 412 000 euro samt offentliga byggarbeten, vilkas värde uppgår till minst 5 150 000 euro. I fråga om upphandling som inte når upp till dessa tröskelvärden tillämpas varje medlemsstats nationella upphandlingsförfaranden.

3 Propositionens målsättning

Propositionens mål är att sätta i kraft ett nytt protokoll om ömsesidig försvarsupphandling mellan Finland och Amerikas Förenta Stater genom vilket ländernas samarbete inom försvarsmaterielsektorn vidareutvecklas och breddas samt den inhemska industrins konkurrensförutsättningar vid upphandling inom Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde förbättras. När protokollet träder i kraft ersätter det det nuvarande avtalet om försvarsmaterielanskaffningar från år 1991.

Ikraftsättandet av bestämmelserna i protokollet förutsätter inga ändringar i den finska nationella lagstiftningen. Bestämmelserna står inte heller i strid med bestämmelserna i förslaget till försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektiv.

Enligt 1 kapitlet i Matti Vanhanens andra regerings program av den 19 april 2007 kommer regeringen att fördjupa det transatlantiska samarbetet med Förenta Staterna och Kanada inom politikens, ekonomins och säkerhetens sektorer både bilateralt och genom Europeiska unionen. I Matti Vanhanens andra regerings strategidokument av den 5 december 2007 har i punkt 8.2 som

en indikator på detta mål ställts det nationella ikraftsättandet av samförståndsprotokollet (MOU) mellan Finland och Förenta Staterna om materielsamarbete samt resultatet av samarbetet.

4 Propositionens konsekvenser

Det protokoll som ingår i propositionen ersätter det nuvarande avtalet från år 1991. Konsekvenserna av protokollet i propositionen motsvarar därmed huvudsakligen konsekvenserna av det avtal som protokollet ska ersätta. Emedan samarbetet mellan länderna inom försvarsmaterielsektorn genom protokollet emellertid vidareutvecklas och breddas samt den inhemska industrins konkurrensförutsättningar förbättras, innebär protokollet att det nuvarande avtalets konsekvenser blir starkare än tidigare.

Antagandet av det protokoll och den lag som ingår i propositionen har inga konsekvenser för statsbudgeten. Protokollet orsakar inga skyldigheter till eller behov av ändringar gällande förvaltningen, utan förpliktelserna enligt protokollet kan genomföras inom ramen för försvarsförvaltningens nuvarande organisation och med nuvarande resurser.

Det protokoll som ingår i propositionen skapar en bas för Finlands och Förenta Staternas samarbete inom försvarsmaterielsektorn samt möjliggör att detta vidareutvecklas och breddas. Protokollet skapar också en grund bl.a. för upphandling av försvarsmateriel från Förenta Staterna. Genom det samarbete som ska idkas utgående från protokollet skapas förutsättningar för materielprojekt och materielupphandling som tryggar den militära försörjningsberedskapen. Genom samarbetet förbättras försvarsmaktens möjligheter att delta i internationell krishantering och upphandla materiel samt göra kompletteringar under kristid. Vidare eftersträvas genom samarbetet sänkta kostnader för upphandling och underhåll av försvarsmaterielen, förbättrad kompatibilitet samt exportmöjligheter för den inhemska industrin. Alla dessa faktorer kan anses ha positiva ekonomiska konsekvenser.

Antagandet av det protokoll som ingår i propositionen ökar öppenheten i ländernas försvarsupphandling och förbättrar den fins-

ka industrins konkurrensförutsättningar vid upphandlingen inom Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde. Protokollet innehåller principer för hur anbudstävlan om upphandlingen inom Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde ska öppnas också för den finska industrin. Vidare definierar protokollet bl.a. principerna för meddelande om avgörandet av en anbudstävling samt om hur den förlorande anbudsgivaren ska delges tilläggsinformation. Dessa befrämjar för sin del de inhemska företagen i deras exportansträngningar. Artikel 2 D i protokollet innehåller en bestämmelse på basis av vilken finska företag befrias från kraven i den s.k. Buy American Act, vilket för sin del ger finska företag en bättre konkurrensposition vid upphandlingen inom Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde.

5 Beredningen av propositionen

Finland föreslog år 2006 för Förenta Staterna förhandlingar om att förnya det nuvarande avtalet. Bakom det finska initiativet låg en strävan att utveckla och bredda samarbetet mellan länderna inom försvarsmaterielsektorn samt att uppdatera det delvis redan föråldrade avtalet.

Vid republikens presidents och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskotts gemensamma möte behandlades projektet den 29 september 2006 och man kom överens om att försvarsministeriet föreslår för statsrådet att en delegation tillsätts för de

förhandlingar som gäller förnyande av avtalet. Statsrådets allmänna sammanträde tillsatte den 5 oktober 2006 en delegation för förhandlingar gällande förnyande av avtalet. Till delegationen utnämndes representanter både för utrikesministeriet och försvarsministeriet.

Beredningen av och förhandlingarna om protokollet pågick mellan hösten 2006 och våren 2008. Republikens presidents och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskotts gemensamma möte behandlade protokollet den 25 april 2008. Läget i fråga om förhandlingarna klargjordes för riksdagens utrikesutskott den 29 april 2008. Försvarsutskottet delgavs motsvarande information den 6 maj 2008. Försvarsministern undertecknade protokollet för Finlands del den 13 juni 2008 i Helsingfors sedan republikens president den 30 maj 2008 beviljat fullmakt att underteckna det. För Förenta Staternas regerings del undertecknades protokollet den 5 augusti 2008 i Washington.

Utkastet till proposition har sänts på remiss till utrikesministeriet, justitieministeriet, finansministeriet och arbets- och näringsministeriet.

I remissvaren förhöll man sig antingen positivt eller neutralt till propositionen. I utlåtandena föreslogs också en del preciseringar till motiveringarna i propositionen. De ställningstaganden och preciseringsförslag som framfördes i remissvaren beaktades när propositionen färdigställdes.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid försvarsministeriet.

DETALJMOTIVERING

1 Protokollets innehåll och relation till finsk lagstiftning

Artikel 1. Tillämpning. I artikel 1 definieras protokollets tillämpningsområde. Jämfört med det nuvarande avtalet har tillämpningsområdet för protokollet breddats så att det också ska gälla tjänsteupphandling.

Protokollets tillämpningsområde omfattar upphandling av försvarskapacitet som görs av försvarsministerierna och gäller forskning och utveckling samt varor och tjänster. Protokollet täcker därmed både sådan upphandling inom det finska försvarsministeriets förvaltningsområde vilken hör till upphandlingslagens tillämpningsområde och sådan upphandling som står utanför upphandlingslagens tillämpningsområde, såsom upphandling där föremålet huvudsakligen lämpar sig för militärt bruk. Protokollet tillämpas dock inte på byggande eller på byggmaterial som levererats med stöd av byggnadskontrakt.

Artikel 2. Principer som styr det ömsesidiga försvarssamarbetet. I artikeln ingår principer om samarbetet. Det nuvarande avtalet innehåller inte principerna i styckena A–C samt E–F. Också principerna i punkterna 1, 4 och 9–11 i stycke D är nya jämfört med det nuvarande avtalet. Principerna i punkterna 2, 6 och 7 i stycket har ändrats.

Enligt stycke A erkänner fördragsparterna och förväntar sig att den andra fördragsparten vid definierandet av krav, vid anskaffning, upphandling och slutande av kontrakt använder sig av tillförlitliga förfaranden som främjar och förutsätter öppenhet och integritet vid verkställandet av upphandlingen. I stycket åläggs vardera fördragsparten att säkerställa att dess förfaranden står i överensstämmelse med upphandlingsförfarandena i artikel 5.

Enligt stycke B förbinder sig vardera fördragsparten att följa förpliktelseerna i protokollet förutsatt att parten får lika behandling av den andra fördragsparten.

Stycke C ålägger vardera fördragsparten att i enlighet med sina lagar, bestämmelser,

handlingsprinciper och internationella förpliktelser förhålla sig positivt till önskemål om samarbete som förs fram av den andra fördragsparten och som gäller forskning och utveckling, produktion, anskaffningar och logistiskt stöd med anknytning till försvarskapaciteten.

Sådana handlingsprinciper som avses i protokollet ingår för Finlands del bl.a. i de av försvarsministeriet meddelade strategihandlingarna som gäller försvarsförvaltningens material- och industripolitik och anvisningar gällande förvaltningsområdets upphandlingsväsen samt i de av huvudstaben meddelade anvisningarna gällande försvarsmaktens upphandlingsväsen. Med internationella förpliktelser avses i protokollet i första hand Europeiska gemenskapens lagstiftning, såsom förordningar och direktiv, samt fördrag som Finland ingått.

Stycke D innehåller mera exakta principer bl.a. om försvarsupphandling, inträde på marknaden för industrin och informationsutbyte mellan fördragsparterna. Fördragsparterna bör uppfylla de skyldigheter som ställs i stycket inom ramen för sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper och internationella förpliktelser.

På den upphandling som görs inom det finska försvarsministeriets förvaltningsområde och som inte har ställts utanför upphandlingslagens tillämpningsområde tillämpas bestämmelserna i upphandlingslagen. Upphandlingen inom försvarsministeriets förvaltningsområde står i enlighet med 7 § i upphandlingslagen utanför lagens tillämpningsområde i den mån som den omfattas av sekretess, kräver särskilda säkerhetsåtgärder eller gäller centrala statliga säkerhetsintressen eller föremålet för upphandlingen lämpar sig huvudsakligen för militärt bruk. Några bestämmelser om denna upphandling finns inte i gällande lagstiftning.

I punkt 1 i stycket åläggs fördragsparterna att främja försvarsupphandling med målet att

på lång sikt nå en rimlig balans i upphandlingen.

I punkt 2 åläggs fördragsparterna att undanröja hindren för upphandling. Detta innebär enligt punkten att industriföretag i det andra landet ska ges lika förmånlig behandling som industriföretag i det egna landet. Enligt punkten ska båda fördragsparterna gå med på att avstå från kravet att gynna inhemska produkter, när ett ansvarstagande industriföretag som är verksamt i det andra landet lämnar ett anbud som är förmånligt och motsvarar anbudsfrågan.

Enligt vad Förenta Staterna meddelade under förhandlingarna innehåller punkten för Förenta Staternas del ett undantag från kraven i Buy American Act. Förenta Staternas försvarsministerium kommer sedan protokollet trätt i kraft att fatta ett beslut om att kraven i Buy American Act inte tillämpas på finska företag vid upphandlingen inom Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde. På basis av punkten förbinder sig Finland att bevilja motsvarande undantag inom de gränser som lagstiftningen och handlingsprinciperna ställer. I den finska lagstiftningen eller de finska handlingsprinciperna finns för närvarande inga krav på att inhemska produkter ska gynnas.

Enligt punkt 3 bör fördragsparterna tillämpa kontraktsförfaranden som tillåter vardera landets samtliga ansvarstagande industriföretag att konkurrera om de upphandlingar som omfattas av protokollet.

I punkt 4 bestäms att fördragsparterna på ett täckande sätt bör beakta alla antingen i Finland eller i Förenta Staterna verksamma ansvarstagande industriföretag i enlighet med handlingsprinciperna och villkoren för vardera landets upphandlingsmyndigheter. Enligt punkten ska anbuden uppfylla de villkor som gäller kapacitet, kvalitet, leverans och kostnader. Om eventuella anbudsgivare eller deras produkter måste uppfylla vissa förutsättningar gällande deltagandet för att vinna en anbudstävling, ska vardera fördragsparten i täckande grad beakta ansökningar från det andra landets industriföretag om att få delta i tävlingen. Detta görs i enlighet med den upphandlande partens lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser.

Till den del som upphandlingen inom det finska försvarsministeriets förvaltningsområde hör till tillämpningsområdet för upphandlingslagen, finns det bestämmelser om bedömningen av kandidaternas och anbudsgivarnas lämplighet i 52 och 71 § i upphandlingslagen. Bestämmelser om uteslutning av kandidater och anbudsgivare från en anbudstävling ingår i 53–59 § i upphandlingslagen. Villkor gällande den tekniska definitionen av produkter ingår för sin del i 44–45 § i upphandlingslagen och om särskilda villkor för ett upphandlingskontrakt föreskrivs i 49 §. Upphandlingslagens 46 § reglerar hur man ska påvisa att ett anbud svarar mot kraven. I fråga om den upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde som står utanför upphandlingslagens tillämpningsområde finns ingen lagstiftning.

I punkt 5 åläggs fördragsparterna att i enlighet med artikel 5 ge information om planerad upphandling och de krav som gäller den. Informationen ska ges för att det ska kunna säkerställas att industriföretagen i det andra landet vid behov har tillräckligt med tid för att hinna uppfylla eventuella krav som gäller deltagandet och lämna anbud.

Den finska lagstiftningen som gäller denna sak behandlas närmare i samband med de bestämmelser i artikel 5 som gäller givande av information.

I punkt 6 bestäms att fördragsparten ska säkerställa att de tekniska data och varor och tjänster inom försvarssektorn som ställts till den andra fördragspartens industriföretags förfogande inte används för något annat syfte än för att lämna anbud som gäller försvarsupphandling enligt protokollet eller för att genomföra sådana anbud, om inte de som äger eller innehar ensamrätten har gett skriftligt tillstånd till detta. I enlighet med den inledande meningen i stycket ska denna förpliktelse uppfyllas i enlighet med fördragspartens nationella lagstiftning, handlingsprinciper och internationella förpliktelser. En förpliktelse som motsvarar stycket ingår i artikel II i det nuvarande avtalet.

Med ensamrätt avses i protokollsbestämmelsen immateriella rättigheter samt företagshemligheter.

Bestämmelser om skydd av immateriella rättigheter i Finland ingår bl.a. i patentlagen

(550/1967), lagen om nyttighetsmodellrätt (800/1991), mönsterrättslagen (221/1971), varumärkeslagen (7/1964), lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar (32/1991) och upphovsrättslagen (404/1961). Brott mot upphovsrätten och industriella rättigheter är enligt 49 kapitlet i strafflagen (39/1889) straffbart. Till den del som tekniska data och varor och tjänster inom försvarssektorn som avses i protokollsbestämmelsen innehåller företagshemligheter, tillämpas bestämmelserna i 30 kapitlet 5 och 6 § i strafflagen på obehörigt utnyttjande av dem.

Den finska lagstiftningen innehåller inga andra bestämmelser om hur ett företag kan använda tekniska data eller varor eller tjänster inom försvarssektorn som företaget fått. Om saken kan överenskommas fritt mellan ett företag och den part som överlåtit data, varor eller tjänster till det. Detta gör det möjligt att ingå olika slag av bl.a. sekretess- och licensavtal. Sekretessavtal används allmänt vid upphandling inom försvarsmaterielsektorn och de är ofta en förutsättning för deltagande i en anbudstävling.

I punkt 7 åläggs fördragsparterna att skydda ensamrätt samt material och information som är konfidentiella, ska skyddas, är föremål för exportbegränsningar och säkerhetsklassificerade. Punkten innehåller ett förbud att överlåta dylika uppgifter, varor eller tjänster till tredje land eller till någon annan part utan skriftligt samtycke till detta på förhand av den part som har lämnat materialet eller uppgifterna. Liksom i övriga punkter i stycke D åläggs fördragsparterna att göra detta i enlighet med sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper och internationella förpliktelser.

I fråga om skyddet för ensamrätt har den finska lagstiftningen refererats i samband med punkt 6. Ensamrätten är skyddad i Finland på det sätt som förutsätts i bestämmelsen i protokollet.

Med material och information som är konfidentiella och sådana som ska skyddas, vilka nämns i punkten, avses inte sådant informationsmaterial som ska specialbeskyddas och som avses i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004), utan t.ex. företags affärs- och yrkeshemligheter. Dessa uppgifters offentlighet

regleras i fråga om de handlingars del som är i myndigheternas besittning av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). I 24 § i denna lag föreskrivs om vilka uppgifter i en myndighets handlingar som ska hemlighållas. Bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter ingår i 26 § i nämnda lag. I 30 kapitlet 5 och 6 § i strafflagen föreskrivs att obehörigt röjande av affärs- och yrkeshemligheter och andra motsvarande uppgifter om näringsverksamhet som är i företags besittning är straffbar. Den finska lagstiftningen innehåller sådana bestämmelser som avses i protokollsbestämmelsen om skyddande av material och information som är konfidentiella och ska skyddas.

Med säkerhetsklassificerat material och säkerhetsklassificerad information som nämns i punkten avses säkerhetsklassificerat informationsmaterial i enlighet med överenskommelsen mellan Finlands republiks regering och Amerikas Förenta Staters regering om sekretesskydd av militär information (FördrS 95/1991) och dess tilläggsöverenskommelse. I enlighet med den internationella förpliktelse som gäller informationssäkerhet regleras skyddet av säkerhetsklassificerat informationsmaterial i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet. I 6 § 1 mom. i lagen finns en särskild bestämmelse om sekretessplikt, enligt vilken särskilt känsligt informationsmaterial ska sekretessbeläggas i enlighet med det internationella säkerhetsklassificerade avtalet. Enligt 6 § 2 mom. i nämnda lag får detta särskilt känsliga informationsmaterial användas och lämnas ut endast för angivet ändamål, om inte den som bestämt materialets säkerhetsklass har samtyckt till något annat. Bestämmelsen stämmer överens med skyldigheten enligt protokollet.

Bestämmelser om material och information som är föremål för exportbegränsningar ingår i exportkontrolllagstiftningen när det är fråga om försvarsmateriel och produkter med dubbel användning.

Bestämmelser om exportkontroll av försvarsmateriel ingår i lagen om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990). Genom förordningen om export och transitering av försvarsmateriel (108/1997) och försvarsministeriets beslut om verkställighet av

förordningen om export och transitering av försvarsmateriel (192/1997) har meddelats närmare föreskrifter om vilka produkter som anses som sådan försvarsmateriel som avses i lagen samt som teknologi och knowhow i anslutning till dem.

Utgående från 2 § i lagen om export och transitering av försvarsmateriel är export och transitering av försvarsmateriel tillåten endast med tillstånd till detta. Enligt 3 § i lagen beviljas exporttillstånd inte, om tillståndet skulle äventyra Finlands säkerhet eller strida mot Finlands utrikespolitiska linje. Statsrådets beslut om allmänna riktlinjer för export, transitering och förmedling av försvarsmateriel (1000/2002) innehåller preciserande, riktgivande tillämpningsbestämmelser ur utrikes- och säkerhetspolitisk synvinkel om, när det är fråga om en sådan situation som avses i 3 § i lagen. I praktiken har tillstånd inte heller beviljats för export, där den försvarsmateriel som är föremål för exporten har importerats till Finland med begränsningar i eller förbud mot vidareexport.

Bestämmelser om exportkontroll av produkter med dubbel användning ingår i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996). Av produkter med dubbel användning är de produkter som nämns i 2 § i lagen föremål för exportbegränsningar. Bestämmelser om exportkontroll av produkter med dubbel användning ingår dessutom i rådets förordning EG nr 1334/2000 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export av produkter och teknik med dubbla användningsområden och rådets gemensamma åtgärd (2000/401/GUSP) om kontroll av tekniskt bistånd som står i samband med viss slags militär slutanvändning, som antagits av rådet på grundval av artikel 14 i fördraget om Europeiska unionen. Med stöd av nämnda lag eller rådets förordning är export och gemenskapsleverans av en produkt som har dubbla användningsområden och som hör till dem som ska kontrolleras tillåten endast med tillstånd. Enligt lagen kan man låta bli att bevilja tillstånd bl.a. om varan eller tjänsten har importerats till Finland med begränsningar i eller förbud mot vidareexport.

Den finska exportkontrollagstiftningen och dess etablerade tolkningspraxis motsvarar

skyldigheten i protokollet i fråga om material och information som är föremål för exportbegränsningar.

Enligt punkt 8 bör fördragsparterna utbyta information om väsentliga författningar, verkställighetsbestämmelser, handlingsanvisningar och administrativa förfaranden.

Punkt 9 ålägger fördragsparterna att årligen utbyta statistik, av vilken framgår det finansiella total-värdet av de upphandlingar inom försvarssektorn som gjorts hos det andra landets industrieföretag under föregående år. Av statistikuppgifterna görs årligen ett sammandrag.

Enligt punkt 10 bör fördragsparterna erbjuda sina egna försvarsorganisationer adekvat styrning och administrativa förfaranden med anknytning till handlingsprinciperna för att bestämmelserna i protokollet ska kunna verkställas.

I punkt 11 åläggs fördragsparterna att på begäran av den upphandlande parten skapa de arrangemang och förfaranden som gäller logistiskt stöd för upphandling med anknytning till försvarsförmågan och vilken hör till tillämpningsområdet för protokollet. För detta ska båda fördragsparterna på yrkan om detta och på ett sätt som man gemensamt kommit överens om ställa sitt försvars logistiksystem och resurser till förfogande.

I stycke E konstateras att genom protokollets bestämmelser inte grundas självständig behörighet att bevilja exporttillstånd för sådana produkter inom försvarssektorn vilka definieras i den finska och den amerikanska exportkontrollagstiftningen. Dessutom bestäms i stycket att fördragsparternas exportkontrollagstiftning som gäller export av produkter inom försvarssektorn bör följas.

Den finska exportkontrollagstiftningen som gäller produkter inom försvarssektorn refereras ovan i samband med artikel 2 D 7.

Enligt stycke F kan man inte genom att åberopa punkter i protokollet förhindra att nödvändiga ex-portkontrollbestämmelser följs i enskilda kontrakt eller arrangemang som gäller gemensamma projekt.

Artikel 3. Motköp. Artikeln behandlar motköp. Artikelns ålägger fördragsparterna att diskutera åtgärder med vilka de skadliga verkningar som motköpskontrakten orsakar

basen för vardera landets försvarsindustri kan begränsas. Motsvarande bestämmelse ingår i artikel III i det nuvarande avtalet.

I den upphandling av försvarsmateriel som försvarsministeriets förvaltningsområde gör i andra länder förutsätts industriellt samarbete, dvs motköp i enlighet med vad riksdagen har förutsatt i statsbudgeten när den beviljade medel för att användas för upphandling. Från och med år 2002 har industriellt samarbete förutsatts i enlighet med bestämmelserna i statsbudgeten när värdet av upphandlingen överskrider 10 miljoner euro.

Artikel 4. Tullar och skatter. Enligt artikeln låter fördragsparterna i enlighet med sin nationella lagstiftning och sina internationella förpliktelser ömsesidigt bli att beakta tullar, skatter och avgifter när de bedömer anbud. Vidare ålägger artikeln fördragsparterna att i enlighet med sin nationella lagstiftning och sina internationella förpliktelser avstå från tullavgifter och skatter i de upphandlingar som hör till tillämpningsområdet för protokollet. Motsvarande bestämmelse ingår i artikel IV i det nuvarande avtalet.

På alla varor som ska importeras till Europeiska unionens område tillämpas i allmänhet tullarna i den gemensamma tulltariffen i enlighet med bestämmelserna i EG-fördraget. Bestämmelser om tullbefrielse ingår i rådets förordning EEG nr 918/83 om upprättandet av ett gemenskapssystem för tullbefrielse samt rådets förordning EG nr 150/2003 om upphävande av importtullar på vissa vapen och militär utrustning. I den först nämnda rådsförordningen definieras de fall där tullbefrielse beviljas vid import av varor till Europeiska unionens område eller vid export av varor från Europeiska unionens område. Genom den senare förordningen har de vapen och den militära utrustning som ingår i en bilaga till förordningen befriats från importtullar. Befrielsen gäller inte produkter med dubbel användning. I upphandling som hör till protokollets tillämpningsområde kan sloppet av tullar endast genomföras inom ramen för ovan nämnda rådsförordningar.

Allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) (FördrS 15/1950) innehåller ett förbud mot att direkta skatter dras av från varans värde vid export. Av de indirekta skatterna kan i

praktiken den mervärdesskatt som avses i mervärdesskattelagen (1501/1993) dras av. Försvarsmateriel kan inte befrias från mervärdesskatt. På detta finns det ett avgörande av Europeiska gemenskapernas domstol mot Spanien (C-414/97).

Artikel 5. Upphandlingsförfaranden. Artikeln innehåller bestämmelser om upphandlingsförfaranden. Till sitt huvudsakliga innehåll motsvarar artikeln artikel V i det nuvarande avtalet. Bestämmelserna har dock i någon mån preciserats och förnyats så att de motsvarar nuvarande praxis. Fördragsparterna bör uppfylla de förpliktelser som ställs i styckena A-E i artikeln inom ramen för sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper och internationella förpliktelser.

Stycke A innehåller bestämmelser om annonsering om upphandlingen. I det åläggs vardera fördragsparten att i den mån det är möjligt publicera eller låta publicera en annons om planerade upphandlingar i något allmänt medium i enlighet med sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser. Enligt stycket ska alla villkor som har ställts för deltagande i en upphandling publiceras i tillräckligt god tid för att intresserade industriföretag ska kunna slutföra anbudsproceduren. Stycket innehåller också minimikrav på de uppgifter som ska ingå i alla annonser som gäller planerad upphandling.

De nationella bestämmelser som avses i stycket och som gäller upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde, vilken hör till upphandlingslagens tillämpningsområde, finns i 35 och 68 § i upphandlingslagen. I paragraferna föreskrivs om skyldigheten att annonsera om upphandling. Genom statsrådets förordning om offentlig upphandling (614/2007) har närmare bestämmelser utfärdats om annonseringsskyldigheten, om de medier som ska användas för sändande av annonserna, om annonsernas innehåll, publiceringen av dem och om andra omständigheter som anknyter till annonseringsskyldigheten. Bestämmelser om tidsfrister för anbudsproceduren ingår i 36–39 § och 70 § 3 mom. i upphandlingslagen. Den finska lagstiftningen motsvarar de skyldigheter som ställs i bestämmelsen i protokollet.

I fråga om den upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde som inte hör till upphandlingslagens tillämpningsområde finns inget föreskrivet om annonseringsskyldigheten. Europeiska försvarsbyråns uppförandekodex, som är frivillig och juridiskt icke-bindande, innehåller bestämmelser om annonseringen i fråga om sådan upphandling.

I stycke B bestäms om innehållet i anbudsfrågan. Enligt stycket ska den upphandlande fördragsparten på begäran och i enlighet med sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser sända den andra fördragspartens industriföretag kopior på de anbudsförfrågehandlingar som gäller planerad upphandling. Enligt stycket inbegriper en anbudsförfrågan en inbjudan att delta i en anbudstävling. I stycket fastställs också vilka uppgifter som dessutom ska ingå i anbudsförfrågan.

I fråga om den upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde som omfattas av tillämpningsområdet för upphandlingslagen föreskrivs om sändandet av en anbudsförfrågan i 42 och 70 § i upphandlingslagen och om sätten att sända annonser och handlingar som anknyter till upphandlingsförfarandet i 51 §. I 41 och 69 § i upphandlingslagen föreskrivs om innehållet i anbudsförfrågan. Bestämmelserna i upphandlingslagen motsvarar skyldigheterna i protokollet.

Enligt stycke C ska den upphandlande fördragsparten i enlighet med sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser på begäran meddela industriföretag som har uteslutits från upphandlingsförfarandet skälen till uteslutningen.

I stycke D bestäms om de uppgifter som den upphandlande fördragsparten i enlighet med sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser utan dröjsmål ska meddela de anbudsgivare som förlorat tävlingen.

I fråga om den upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde som omfattas av tillämpningsområdet för upphandlingslagen föreskrivs i 73 § i upphandlingslagen om skyldigheten att fatta ett be-

slut, som ska motiveras, om avgöranden som påverkar anbudssökandenas och anbudsgivarnas ställning, såsom uteslutning av dem från anbudstävlingen och anbudsförfarandets utgång. Beslutet med motiveringar ska skriftligen ges dem som det gäller för kännedom. I detaljmotiveringarna i regeringens proposition som ledde till att upphandlingslagen stiftades (RP 50/2006) presenteras de uppgifter som ett anbudsbeslut bör innehålla närmare. Den finska lagstiftningen motsvarar de förpliktelser som ställs i bestämmelsen i protokollet.

Stycke E ålägger den upphandlande fördragsparten att på begäran ge tilläggsuppgifter till varje anbudsgivare som förlorat anbudstävlingen och som är missnöjd med förklaringen till varför anbudet förkastades eller som har eventuella tilläggsfrågor gällande valet av leverantör. Enligt stycket ska tilläggsuppgifterna innehålla uppgifter om det vinnande anbudets särdrag och relativa fördelar, vilka är förenliga med den upphandlande partens nationella lagstiftning, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser som binder parten.

I Finland ska lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet beaktas när dessa uppgifter överläts. Till exempel är myndighetshandlingar som ska hemlighållas enligt 24 § 1 mom. 20 punkten i lagen bl.a. handlingar som innehåller uppgifter om en privat affärs- och yrkeshemlighet.

Enligt stycke F bör fördragsparterna ha publicerade förfaranden för behandling av besvär. Stycket förutsätter inget separat domstolsförfarande eller motsvarande förfarande, utan enligt stycket uppfylls kraven när en organisation, ett organ eller en person har utnämnts till besvärshandläggare. Kontaktuppgifterna till nämnda organisation, organ eller person ska finnas allmänt tillgängliga, t.ex. på försvarsministeriets internetsidor.

Besvärsorgan enligt upphandlingslagen är marknadsdomstolen, vars beslut i sin tur kan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

I fråga om den upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde som inte omfattas av tillämpningsområdet för upphandlingslagen finns inga bestämmelser om behandlingen av besvär. Organiserandet

av responsmöten som hålls på begäran av en anbudsgivare som har förlorat i anbudstävlan har blivit allmän sed i internationell praxis inom försvarsmaterielupphandling, som exempel kan nämnas Europeiska försvarsbyråns uppförandekodex för försvarsmaterielupphandling och Nordatlantiska förbundets (NATO) upphandlingsanvisningar och –kodex. Responsförfarandet har etablerat sig i de största försvarsmaterielupphandlingarna också i Finland.

Artikel 6. Industrieföretags deltagande. Artikel 6 innehåller bestämmelser om industrins deltagande. Bestämmelserna i artikeln motsvarar huvudsakligen bestämmelserna i artikel VI i det nuvarande avtalet.

Enligt stycke A deltar vardera landets regering och industrieföretag i verkställandet av protokollet. Stycke B ålägger vardera fördragsparten att svara för att industrieföretagen i landet får vetskap om protokollet. I stycke C konstateras att fördragsparterna är överens om att det främsta ansvaret för att möjligheter till affärsverksamhet hittas ligger på vardera landets industrieföretag. I stycke D åläggs fördragsparterna att sörja för att deras respektive upphandlingsenheter och enheter som svarar för definieringen av kraven bekantar sig med principerna och målen i protokollet, för att de i enlighet med sedvanlig praxis och förfaranden ska kunna bistå parter som är verksamma i den andra fördragspartens land när det gäller att få information om planerad upphandling, de krav som ska ställas och adekvata handlingar.

Artikel 7. Säkerhet. Stycke A innehåller en bestämmelse om att all säkerhetsklassificerad information, som i samband med ett upphandlingsförfarande enligt protokollet har överlämnats, skyddas i enlighet med överenskommelsen mellan republiken Finlands regering och Amerikas Förenta Staters regering om sekretesskydd av militär information och dess tilläggsöverenskommelse. En bestämmelse om skydd av säkerhetsklassificerad information finns i artikel 2 D 7 i protokollet.

Stycke B ålägger vardera fördragsparten att vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att deras industrieföretag följer tillämpliga bestämmelser om säkerhet för och skydd av säkerhetsklassificerad information.

Bestämmelserna motsvarar artikel VII i det nuvarande avtalet.

Artikel 8. Verkställande och administration. Artikel 8 innehåller bestämmelser om verkställande och administration av protokollet. Styckena A och B motsvarar till innehållet artikel VIII i det nuvarande avtalet. Styckena C och D innehåller mera detaljerade bestämmelser än det nuvarande avtalet om verkställandet. En bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i stycke E finns i artikel II i det nuvarande avtalet.

I stycke A fastställs vilka instanser som svarar för verkställandet av protokollet. För Förenta Staternas del svarar vice försvarsministern för verkställandet av protokollet och för Finlands del försvarsministern, som presenteras av överdirektören för resurspolitiska avdelningen vid försvarsministeriet. I enlighet med stycke B ska vardera fördragsparten dessutom utnämna en kontaktpart som representerar den ansvariga myndigheten i landet.

Stycke C ålägger representanterna för de ansvariga myndigheterna att träffas regelbundet och bedöma hur verkställandet av protokollet har framskridit. I stycket bestäms dessutom närmare om de frågor som representanterna ska diskutera i samband med träffarna.

I enlighet med stycke D bedömer fördragsparterna protokollets innehåll och de ändringar som behövs, ifall det sker ändringar i fördragsparternas lagstiftning, handlingsprinciper eller internationella förpliktelser, inklusive Europeiska unionens direktiv och förordningar.

I enlighet med stycke E ska fördragsparterna sträva efter att undvika sådana förbindelser som står i konflikt med protokollet. Om någondera fördragsparten tror att en konflikt har uppkommit, ska fördragsparterna förhandla för att hitta en lösning.

Artikel 9. Bilagor, ändringar och verkställighetshandlingar. Artikel 9 innehåller bestämmelser om protokollets bilagor, ändringar och verkställighetshandlingar.

I enlighet med stycke A kan bilagor fogas till protokollet med skriftlig överenskommelse om detta av fördragsparterna. Bilagorna anses som oskiljaktiga delar av protokollet.

Stycke B innehåller en bestämmelse om att protokollet med eventuella bilagor kan ändras med skriftlig överenskommelse om detta av fördragsparterna.

I Finland godkänns eventuella bilagor till protokollet och beslut om huruvida de ska sättas i kraft fattas i enlighet med 93–95 § i Finlands grundlag (731/1999). Ifall bilagan inte innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller av något annat skäl kräver att riksdagen antar den, beslutar republikens president om antagande och ikraftsättande av den.

I stycke C ges fördragsparternas representanter rätt att förhandla om verkställighetshandlingar enligt protokollet. Enligt stycket kan verkställighetshandlingarna innehålla procedurfrågor samt administrativ styrning och rådgivning. Med dem kan dock inte skapas väsentliga rättigheter eller skyldigheter för fördragsparterna. I stycket bestäms dessutom att bestämmelserna i verkställighetshandlingarna ska stämma överens med protokollet. Enligt stycket tillämpas protokollet, om det och dess verkställighetshandlingar står i strid med varandra.

Med fördragsparternas representanter avses i stycket Finlands och Förenta Staternas försvarsministerier samt de ämbetsverk och inrättningar som hör till dessas förvaltningsområde. Med verkställighetshandlingar ska i princip inte avses sådana traktat som avses i Wienkonventionen om traktaträtten (FördrS 32–33/1980) eller fördrag som avses i Finlands grundlag. Innehållet i verkställighetshandlingarna kan alltid i sista hand från fall till fall bedömas i skenet av förvaltningsrådets befogenheter.

Med bilagor och verkställighetshandlingar till protokollet kan samarbetet mellan försvarsförvaltningarna breddas t.ex. till området för kvalitetssäkring och försörjningsberedskap. En verkställighetshandling gällande försörjningsberedskap, som ingåtts med Förenta Staterna är ett av de internationella avtal och arrangemang med anknytning till försörjningsberedskap genom vilka man i enlighet med vad som konstateras i statsrådets redogörelse om säkerhets- och försvarspolitik 2004 (SRR 6/2004) eftersträvar att garantera försvarsmaktens krisberedskap.

Artikel 10. Protokollets varaktighet och upphörande. Stycke A i artikeln innehåller en bestämmelse om när protokollet träder i kraft. Enligt stycke B är protokollet i kraft i tio år. I enlighet med stycke C upphör det nuvarande avtalet att vara i kraft när detta protokoll träder i kraft.

2 Lagförslaget

1 §. I 1 § i lagen ingår en bestämmelse i form av en sedvanlig blankettlag, genom vilken de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft genom lag. De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen refererades närmare ovan i samband med detaljmotiveringarna och de refereras även nedan i det avsnitt som gäller nödvändigheten av riksdagens samtycke.

2 §. Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt om vilken bestäms närmare genom en förordning av republikens president samtidigt som protokollet träder i kraft.

3 Ikraftträdande

Enligt artikel 10 A i protokollet ska Finland meddela Förenta Staterna när de åtgärder har slutförts som enligt den nationella lagstiftningen förutsätts för att protokollet ska kunna träda i kraft. Protokollet träder i kraft vid den tidpunkt som nämns i meddelandet. Syftet är att protokollets ikraftträdesdag är den dag som följer 30 dagar efter undertecknandet av det finska meddelandet.

Lagen om sättande i kraft av protokollet avses träda i kraft vid en tidpunkt om vilken bestäms genom en förordning av republikens president samtidigt som protokollet träder i kraft.

Det nuvarande avtalet avses upphöra samtidigt som protokollet träder i kraft. Till följd av detta är det nödvändigt att upphäva också förordningen om ikraftträdande av avtalet med Amerikas Förenta Stater om ömsesidiga principer i fråga om försvarsmaterielanskaffningar (1358/1991) som utfärdats i form av en förordning av republikens president för att det nuvarande avtalet skulle träda i kraft.

4 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Protokollets engelska rubrik lyder "Memorandum of Understanding", vilken i allmänhet används om dokument med vilka juridiskt bindande verkan inte eftersträvas. Det har emellertid varit fördragsparternas vilja att trots dokumentets rubrik förhandla om ett juridiskt bindande avtal. Under avtalsförhandlingarnas förlopp diskuterades huruvida dokumentets rubrik skulle ändras till formen "Agreement". Från Förenta Staternas sida gick man dock inte med på att ändra rubriken, eftersom rubriken för avtal som gäller samarbete inom försvarsmaterielsektorn i Förenta Staterna av tradition har formuleringen "Memorandum of Understanding", inte "Agreement". Rubriken på ett dokument är dock inte av avgörande betydelse när det övervägs huruvida det är fråga om ett juridiskt bindande dokument, utan detta avgörs av dokumentets innehåll. På motsvarande sätt har man tidigare förfarit t.ex. gällande samarbetsprotokollet mellan Förenta Nationerna och Finland om beviljande av resurser för Förenta Nationernas operation i Etiopien och Eritrea (UNMEE; RP 4/2003 rd) och i Libanon (UNIFIL; RP 171/2006 rd).

Utgående från sitt innehåll och de formuleringar som använts om det är protokollet ett traktat som är juridiskt bindande för parterna och som avses i Wienkonventionen om traktaträtten, vilket i Finland behandlas på det sätt om vilket föreskrivs i 93–95 § i grundlagen.

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis ska bestämmelsen läsas så att den hör till området för lagstiftningen, om den gäller användning eller begränsning av en grundläggande rättighet som har tryggats i grundlagen, om bestämmelsen annars gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om den fråga bestämmelsen avser enligt grundlagen ska stiftas genom lag eller om det i fråga om den

fråga som avses i bestämmelsen redan finns gällande bestämmelser i lag eller om det enligt rådande uppfattning i Finland ska föreskrivas om frågan i lag. Enligt grundlagsutskottet hör en bestämmelse om en internationell förpliktelse enligt dessa motiveringar till området för lagstiftningen oberoende av om bestämmelsen står i strid eller i samklang med en bestämmelse som meddelats i Finland genom lag (GrUU 11/2000 rd, GrUU 12/2000 rd och GrUU 45/2000 rd).

I artikel 1 i protokollet fastslås protokollets tillämpningsområde. Grundlagsutskottet har ansett att ifall ett avtals bestämmelser om tillämpningsområdet indirekt påverkar innehållet i och tillämpningen av de materiella bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen, hör de själva också till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd och GrUU 48/2004 rd). Bestämmelserna om tillämpningsområdet i artikel 1 i protokollet påverkar på ovan beskrivet sätt innehållet i och tillämpningen av de materiella bestämmelserna i protokollet som hör till området för lagstiftningen och de hör följaktligen till området för lagstiftningen.

Artiklarna 2 och 5 innehåller bestämmelser om upphandlingsförfarandena. I upphandlingslagen bestäms bl.a. om upphandlingsannonser, innehållet i anbudsförfrågan, meddelande av upphandlingsbeslut och rättsmedel. Eftersom protokollet också gäller sådan upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde som hör till upphandlingslagens tillämpningsområde, innehåller protokollet i fråga om 2 och 5 artikeln bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

I artikel 2 D 6 och 2 D 7 ingår bestämmelser om skyddande av ensamrätt. Med ensamrätt avses i protokollet immateriella rättigheter och företagshemligheter. Om skydd för immateriella rättigheter föreskrivs bl.a. i patentlagen, lagen om nyttighetsmodellrätt, mönsterrättslagen, varumärkeslagen, lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar och upphovsrättslagen. I kapitel 49 i strafflagen föreskrivs att brott mot industriell rättighet och upphovsrättsbrott är straffbart. Brott mot och missbruk av företagshemlighet är straffbart enligt 30 kap. 5 och 6 § i strafflagen. Om skydd av ensamrätt föreskrivs i Finland genom lag, vilket gör att be-

stämmelserna hör till området för lagstiftningen och därmed kräver godkännande av riksdagen.

I artikel 2 D 7 bestäms om skyddande och överlåtelse av material och information som är konfidentiell, ska skyddas, är föremål för exportbegränsningar och säkerhetsklassificerad.

Enligt 12 § i grundlagen ska om offentligheten i fråga om handlingar som innehåser av myndigheterna föreskrivas genom lag. Sådana är bestämmelser i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet. I ovan nämnda lagar finns bestämmelser om hemlighållande, användning och överlåtelse av material och information. Bestämmelser om att obehörigt röjande av affärs- och yrkeshemligheter och andra motsvarande uppgifter som gäller näringsverksamhet är straffbart ingår i 30 kapitlet 5 och 6 § i strafflagen. Följaktligen hör de bestämmelser i protokollet som gäller skyddande och överlåtelse av material och information som är konfidentiell, ska skyddas och har säkerhetsklassificerats till området för lagstiftningen.

Bestämmelser om de exportbegränsningar som avses i artikel 2 D 7 i protokollet ingår i lagen om export och transitering av försvarsmateriel samt i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning. De bestämmelser i protokollet som gäller skyddande av material och information samt överlåtelse av information, varor och tjänster som är föremål för exportbegränsningar hör följaktligen till området för lagstiftningen.

I artikel 4 i protokollet bestäms om tullar och skatter. Europeiska gemenskapen har exklusiv behörighet i fråga om tullar. En medlemsstat i EU kan föreskriva om befrielse från tullar eller besluta om att bevilja tullbefrielse bara med stöd av och inom ramarna för gemenskapens lagstiftning. Sådana bestämmelser finns i rådets förordning (EEG) nr 918/83 om upprättandet av ett gemenskapssystem för tullbefrielse samt i rådets förordning (EG) nr 150/2003 om upphävande av importtullar på vissa vapen och militär utrustning. Till den del som Finland på basis av gemenskapens lagstiftning har rätt att låta bli att bära upp tull för viss försvarsmateriel, är

Finland med stöd av artikel 4 i protokollet skyldigt att bevilja tullbefrielse. Det krav på bestämmande genom lag som ingår i 81 § 1 mom. i grundlagen gäller också tullbefrielse, vilket gör att bestämmelsen hör till området för lagstiftningen och således kräver samtycke av riksdagen.

Enligt artikel 10 C i protokollet upphör det nuvarande avtalet när protokollet träder i kraft. Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för uppsägning av en förpliktelse som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om upphävande av överenskommelsen om ispatrulleringstjänsten ansett att ett folkrättsligt upphävande av ett fördrag till sina effekter kan jämföras med uppsägning av fördraget, även om det formellt inte är fråga om en uppsägning när det upphävs (GrUU 18/2002 rd och GrUU 32/2006 rd). I samband med grundlagsreformen har grundlagsutskottet ansett att riksdagens godkännande krävs för uppsägning också av internationella förpliktelser som riksdagen godkänt innan den nya grundlagen trätt i kraft. Kravet på godkännande gäller dessutom uppsägningar, där förpliktelsen ursprungligen inte godkänts av riksdagen men utifrån den nya grundlagen borde föreläggas riksdagen för godkännande (GrUB 10/1998 rd och GrUU 18/2002 rd). Det nuvarande avtalet har i enlighet med den tidigare konstitutionen godkänts av republikens president och satts i kraft genom en förordning av republikens president. Eftersom det nuvarande avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, förutsätts för att avtalet ska upphöra enligt den nuvarande grundlagen samtycke av riksdagen. Bestämmelser som hör till området för lagstiftningen finns i artiklarna I, II, IV och V i det nuvarande avtalet.

4.2 Lagstiftningsordning

Protokollet innehåller bestämmelser som har beröringspunkter med skyddandet av grundläggande rättigheter och med bestämmelserna om beskattning i grundlagen.

Artikel 2 D 7 i protokollet sätter begränsningar för offentligheten i fråga om material och information som är konfidentiella, ska

skyddas och har säkerhetsklassificerats. Bestämmelsen i protokollet tillämpas i enlighet med fördragspartens nationella lagstiftning. Bestämmelsen är av betydelse med tanke på den rätt att få information som skyddas i 12 § 2 mom. i grundlagen och bygger på offentlighetsprincipen. Denna rätt att få information får begränsas endast med lag och endast av tvingande skäl. Som ett sådant tvingande skäl kan Finlands försvarsintressen anses. Protokollet medverkar till att till Finland också i framtiden kan införskaffas försvarsmateriel med amerikanskt ursprung för det inhemska försvarets behov. Protokollet säkerställer också att finska företag i framtiden kan delta i sådan upphandling och sådana projekt inom Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde där genomförandet av dem förutsätter utbyte av konfidentiella eller säkerhetsklassificerade uppgifter eller sådana uppgifter som ska skyddas. Bestämmelser om sekretess finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och en specialbestämmelse om detta har också tagits in i 6 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet.

I artikel 4 i protokollet åläggs fördragsparterna att slopa tullavgifter och skatter i fråga om upphandling som hör till protokollets tillämpningsområde. Bestämmelsen i protokollet tillämpas i enlighet med fördragsparternas

nationella lagstiftning och internationella förpliktelser. Bestämmelsen i protokollet är av betydelse med tanke på 81 § 1 mom. i grundlagen, enligt vilket om grunderna för skattskyldighet bestäms genom lag.

Ovan nämnda protokollsbestämmelser hör till området för lagstiftningen, men står inte i strid med grundlagen. Således kan protokollet inte anses innehålla bestämmelser som skulle gälla grundlagen på det sätt som avses i dess 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. Enligt regeringens uppfattning kan protokollet godkännas genom röstningsmajoritet och förslaget till lag om ikraftsättande av det godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Utgående från vad som sägs ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås

att Riksdagen skulle godkänna det i Helsingfors den 13 juni 2008 och i Washington den 5 augusti 2008 ingångna protokollet mellan republiken Finlands regering och Amerikas Förenta Staters regering om ömsesidig försvarsupphandling.

Eftersom protokollet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftning, avläts samtidigt följande lagförslag till Riksdagen för antagande:

Lagförslag

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Helsingfors den 13 juni 2008 och i Washington den 5 augusti 2008 mellan republiken Finlands regering och Amerikas Förenta Staters regering ingångna protokollet om ömsesidig försvarsupphand-

ling gäller som lag sådana Finland har förbundet sig till dem.

2 §
Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 27 mars 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Försvarsminister *Jyri Häkämies*

Fördragstext

PROTOKOLL
MELLAN
REPUBLIKEN FINLANDS REGERING
OCH
AMERIKAS FÖRENTA STATERS RE-
GERING
OM ÖMSESIDIG FÖRSVARSUPPHAND-
LING

(KORT TITEL: ÖMSESIDIGT FÖR-
SVARSUPPHANDLINGSPROTOKOLL)

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC
OF FINLAND
AND
THE GOVERNMENT OF THE UNITED
STATES OF AMERICA
CONCERNING
RECIPROCAL DEFENSE PROCURE-
MENT

(SHORT TITLE: FINLAND-U.S. RECIP-
ROCAL DEFENSE PROCUREMENT
MOU)

PREAMBLE

Republiken Finlands regering och Ameri-
kas Förenta Staters regering, nedan ”för-
dragsparterna” som

BEAKTAR att Finland är ett militärt alli-
ansfritt land och att Förenta Staterna är med-
lem i Nordatlantiska alliansen,

ÖNSKAR främja genomförandet av de mål
som gäller rationalisering, standardisering,
kompatibilitet och ömsesidigt logistiskt stöd i
sina ömsesidiga försvarsrelationer,

ERKÄNNER de långvariga relationerna
mellan länderna, på vilka ett exempel är det i
Washington den 24 oktober 1991 underteck-
nade avtalet mellan republiken Finlands re-
gering och Amerikas Förenta Staters regering
om ömsesidiga principer i fråga om för-
svarsmaterielanskaffningar,

ÖNSKAR utveckla och förstärka de vän-
skapliga relationer som råder mellan dem,

EFTERSTRÄVAR att skapa och bevara
rättvisa och likartade möjligheter för båda
ländernas industri att delta i varandras för-
svarsupphandlingsprogram,

ÖNSKAR bredda och förstärka båda län-

The Government of the Republic of
Finland and the Government of the United
States of America, hereinafter referred to as
“the Parties”,

BEARING in mind that Finland is a mili-
tarily non-allied country and the membership
of the United States in the North Atlantic
Treaty Organization;

DESIRING to promote the objectives of ra-
tionalization, standardization, interoperabil-
ity, and mutual logistics support throughout
their defense relationship;

RECOGNIZING their longstanding rela-
tionship as represented by the Memorandum
of Understanding concerning Reciprocal
Principles in Defense Procurement signed in
Washington on October 24, 1991;

DESIRING to develop and strengthen the
friendly relations existing between them;

SEEKING to achieve and maintain fair and
equitable opportunities for the industry of
each country to participate in the defense
procurement programs of the other;

DESIRING to enhance and strengthen each

dernas industriella bas,

ÖNSKAR främja utbytet av försvarsteknologier i enlighet med sina nationella handlingsprinciper,

ÖNSKAR använda de medel som inriktats på försvaret så kostnadseffektivt och förnuftigt som möjligt och som

ÖNSKAR undanröja diskriminerande hinder för upphandling av varor och tjänster, som producerats av industriföretag i det andra landet, i den mån båda fördragsparterna har nytta av detta och det är förenligt med nationella lagar, bestämmelser, handlingsprinciper och internationella förpliktelser,

HAR KOMMIT ÖVERENS om följande:

Artikel 1

Tillämpning

A. Detta protokoll omfattar den upphandling av försvarskapacitet som Finlands försvarsministerium och Förenta Staternas försvarsministerium gör och som gäller

1. forskning och utveckling,
2. varuupphandling, inklusive försvarsartiklar, och
3. tjänsteupphandling, inklusive försvarstjänster.

B. Detta protokoll omfattar inte

1. byggverksamhet eller
2. byggmaterial som levererats med stöd av byggnadskontrakt.

Artikel 2

Principer som styr det ömsesidiga försvarssamarbetet

A. Vardera fördragsparten erkänner och förväntar sig att den andra fördragsparten vid definierandet av krav, vid anskaffning, upphandling och slutande av kontrakt använder sig av tillförlitliga förfaranden som främjar

country's industrial base;

DESIRING to promote the exchange of defense technology consistent with their respective national policies;

DESIRING to make the most cost effective and rational use of the resources allocated to defense; and

DESIRING to remove discriminatory barriers to procurements of supplies or services produced by industrial enterprises of the other country to the extent mutually beneficial and consistent with national laws, regulations, policies, and international obligations;

HAVE agreed as follows:

Article I

Applicability

A. This Memorandum of Understanding (MOU) covers the acquisition of defense capability by the Department of Defense of the United States of America and the Ministry of Defense of Finland through:

1. Research and development;
2. Procurements of supplies, including defense articles; and
3. Procurements of services, including defense services.

B. This MOU does not cover:

1. Construction; or
2. Construction material supplied under construction contracts.

Article II

Principles Governing Mutual Defense Cooperation

A. Each Party recognizes and expects that the other uses sound processes for requirements definition, acquisition, and procurement and contracting, and that these processes both facilitate and depend on transpar-

och förutsätter öppenhet och integritet vid verkställandet av upphandlingen. Vardera fördragsparten bör säkerställa att dess förfaranden står i överensstämmelse med upphandlingsförfarandena i artikel 5.

B. Vardera fördragsparten förbinder sig att följa förpliktelseerna i detta protokoll förutsatt att parten får lika behandling av den andra fördragsparten.

C. Vardera fördragsparten bör i enlighet med sina lagar, bestämmelser, handlingsprinciper och internationella förpliktelser förhålla sig positivt till önskemål om samarbete som förs fram av den andra fördragsparten och som gäller forskning och utveckling, produktion, anskaffningar och logistiskt stöd med anknytning till försvarskapaciteten.

D. Vardera fördragsparten bör i enlighet med sina lagar, bestämmelser, handlingsprinciper och internationella förpliktelser

1. främja försvarsupphandling och eftersträva att på lång sikt nå en rimlig balans i upphandlingen, med beaktande av kapaciteten hos basen för industrin samt för forskningen och utvecklingsarbetet inom partens egen försvarssektor,

2. undanröja hinder för upphandling av varor som producerats i det andra landet eller för samproduktion eller för anskaffning av tjänster som producerats av parter verksamma i det andra landet (nedan industriföretag). Detta innebär att industriföretag i det andra landet ges lika förmånlig behandling som industriföretag i det egna landet. När ett ansvarstagande industriföretag i det andra landet lämnar ett anbud som är förmånligt och motsvarar anbudsförfrågan, om det inte vore för kravet på att inhemska produkter ska gynnas, går båda fördragsparterna med på att avstå från kravet att gynna inhemska produkter,

3. tillämpa kontraktsförfaranden som tillåter vardera landets samtliga ansvarstagande industriföretag att konkurrera om de upphandlingar som omfattas av detta protokoll,

4. på ett täckande sätt beakta alla antingen i Finland eller i Förenta Staterna verksamma ansvarstagande industriföretag i enlighet med handlingsprinciperna och villkoren för varde-

ncy and integrity in the conduct of procurements. Each Party shall ensure that its processes are consistent with the implementing procedures in Article V.

B. Each Party undertakes the obligations in this MOU with the understanding that it will obtain reciprocal treatment from the other Party.

C. Each Party shall, consistent with its laws, regulations, policies, and international obligations, give favorable consideration to all requests from the other Party for cooperation in defense capability research and development, production, procurement, and logistics support.

D. Consistent with its laws, regulations, policies, and international obligations, each Party shall:

1. Facilitate defense procurement while aiming at a long term equitable balance in their purchases, taking into consideration the capabilities of its defense industrial and research and development bases.

2. Remove barriers to procurement or co-production of supplies produced in the other country or services performed by sources (herein referred to as "industrial enterprises") established in the other country. This includes providing to industrial enterprises of the other country treatment no less favorable than that accorded to domestic industrial enterprises. When a responsible industrial enterprise of the other country submits an offer that would be the low responsive offer but for the application of any buy-national requirements, both Parties agree to waive the buy-national requirement.

3. Utilize contracting procedures that allow all responsible industrial enterprises of both countries to compete for procurements covered by this MOU.

4. Give full consideration to all responsible industrial enterprises in both the United States and Finland, in accordance with the policies and criteria of the respective pro-

ra landets upphandlingsmyndigheter. Anbudena ska uppfylla de villkor som gäller kapacitet, kvalitet, leverans och kostnader. Om eventuella anbudsgivare eller deras produkter måste uppfylla vissa förutsättningar gällande deltagandet för att vinna en anbudstävling, beaktar vardera fördragsparten i täckande grad ansökningar från det andra landets industriföretag om att få delta i tävlingen i enlighet med den upphandlande partens lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser,

5. i enlighet med artikel 5 ge information om planerad upphandling och de krav som gäller den för att det ska kunna säkerställas att industriföretagen i det andra landet vid behov har tillräckligt med tid för att hinna uppfylla eventuella krav som gäller deltagandet och lämna anbud,

6. säkerställa att de tekniska data och produkter inom försvarssektorn (varor och tjänster) som ställts till den andra partens industriföretags förfogande inte används för något annat syfte än för att lämna anbud som gäller försvarsupphandling enligt detta protokoll eller för genomförande av sådana anbud, om inte de som äger eller innehar ensamrätten har gett skriftligt tillstånd till detta,

7. fullständigt skydda ensamrätt samt material och information som är konfidentiella, ska skyddas, är föremål för exportbegränsningar och säkerhetsklassificerade. Dyliga uppgifter, varor eller tjänster får inte i något fall överlåtas till tredje land eller till någon annan part om inte den part som lämnat materialet eller uppgifterna på förhand har gett sitt skriftliga samtycke till detta,

8. utbyta information om väsentliga författningar, verkställighetsbestämmelser, handlingsanvisningar och administrativa förfaranden,

9. årligen utbyta statistik, av vilken framgår det finansiella totalvärdet av de upphandlingar inom försvarssektorn som gjorts hos det andra landets industriföretag under föregående år. De statistiska uppgifterna sammanställs årligen till ett sammandrag på ett sätt som

curing agencies. Offers must satisfy requirements for performance, quality, delivery, and cost. Where potential offerors or their products must satisfy qualification requirements in order to be eligible for award of a contract, each Party shall give full consideration to all applications for qualification by industrial enterprises of the other country, in accordance with the laws, regulations, policies, procedures, and international obligations of the procuring Party.

5. Provide information regarding requirements and proposed procurements in accordance with Article V to ensure adequate time for industrial enterprises of the other country to qualify for eligibility, if required, and to submit an offer.

6. Ensure that technical data and defense items (defense articles and defense services) made available for use by its industrial enterprises by the other Party are not used for any purpose other than for bidding on, or performing, defense contracts covered by this MOU, except as authorized, in writing, by those owning or controlling proprietary rights.

7. Give full protection to proprietary rights and to any privileged, protected, export-controlled, or classified data and information. In no event shall such data, supplies, or services be transferred to a third country or any other transferee without the prior written consent of the originating Party.

8. Exchange information on pertinent laws, implementing regulations, policy guidance, and administrative procedures.

9. Annually exchange statistics demonstrating the total monetary value of defense procurements awarded to industrial enterprises of the other country during the prior year. An annual summary shall be prepared on a basis to be jointly decided.

överenskomms gemensamt,

10. erbjuda sina egna försvarsorganisationer adekvat styrning och administrativa förfaranden med anknytning till handlingsprinciperna för att bestämmelserna i detta protokoll ska kunna verkställas,

11. på begäran av den upphandlande parten skapa de arrangemang och förfaranden som gäller logistiskt stöd för upphandling med anknytning till försvarsförmåga och vilken hör till tillämpningsområdet för detta protokoll. För detta ska båda fördragsparterna på yrkan om detta och på ett sätt som man gemensamt kommit överens om ställa sitt försvars logistiksystem och resurser till förfogande.

E. Syftet med detta protokoll är inte att grunda och genom det grundas inte heller självständig behörighet att bevilja exporttillstånd för sådana produkter inom försvarssektorn (försvarsmateriel eller försvarstjänster) inklusive tekniska data, vilka för Förenta Staternas del övervakas utgående från Förenta Staternas lista över försvarsmateriel (the U.S. Munitions List) eller handelskontrollista (the U.S. Commerce Control List), eller för Finlands del med försvarsministeriets beslut om verkställandet av förordningen om export och transitering av försvarsmateriel eller EU:s gemensamma lista över försvarsmateriel. All export på vilken lagen om exportkontroll av vapen i Förenta Staterna (U.S. Arms Export Control Act) och de författningar som gäller export av skjutförmödenheter och tjänster med anknytning till försvaret (US International Traffic in Arms Regulations) eller lagen om ekonomiska befogenheter vid en internationell nödsituation (U.S. International Emergency Economic Powers Act) och exportkontrollmyndigheternas bestämmelser (U.S. Export Administration Regulations) och alla andra tillämpliga lagar och bestämmelser som reglerar export, eller för Finlands del förordningen om export och transitering av försvarsmateriel och de allmänna principerna om export och transitering av försvarsmateriel och andra tillämpliga lagar och bestämmelser som reglerar exporten ska dessutom stämma överens med ovan nämnda lagar, förordningar, bestämmelser och anvisningar.

10. Provide appropriate policy guidance and administrative procedures within its respective defense organizations to implement the provisions of this MOU.

11. Establish, at the request of the procuring Party, arrangements and procedures concerning follow-on logistics support of defense capability purchased through procurements covered by this MOU. Both Parties shall make their defense logistics systems and resources available for this purpose as required and jointly decided.

E. This MOU is not intended to and does not create any authority to authorize the export of defense items (defense articles or defense services), including technical data, controlled on the U.S. Munitions List or U.S. Commerce Control List, or in the case of Finland, on the Decision of the Ministry of Defence on the implementation of the Decree on the Export and Transit of Defence Materiel or on the European Union (EU) Common List of Military Equipment. Further, any export subject to the U.S. Arms Export Control Act and the International Traffic in Arms Regulations, or the U.S. International Emergency Economic Powers Act and Export Administration Regulations, and any other applicable laws and regulations governing exports, or in the case of Finland, subject to the Decree on Export and Transit of Defence Materiel and the General Guidelines for the Export and Transit of Defence Materiel, and other applicable laws and regulations governing exports, must be compliant with such laws, decrees, regulations, and guidelines.

F. Ingen punkt i detta protokoll kan åberopas i syfte att förhindra att nödvändiga exportkontrollbestämmelser följs i enskilda kontrakt eller arrangemang som gäller gemensamma projekt.

Artikel 3

Motköp

Fördragsparterna kommer överens om att diskutera åtgärder med vilka de skadliga verkningar som motköpskontrakten orsakar basen för vardera landets försvarsindustri kan begränsas.

Artikel 4

Tullar och skatter

Fördragsparterna kommer överens om att de i enlighet med sina nationella lagar och bestämmelser samt internationella förpliktelser ömsesidigt låter bli att beakta tullar, skatter och avgifter och avstår från tullavgifter och skatter i de upphandlingar som hör till tillämpningsområdet för detta protokoll när de bedömer anbud.

Artikel 5

Upphandlingsförfaranden

A. I den mån det är möjligt ska vardera fördragsparten publicera eller låta publicera en annons om planerade upphandlingar i något allmänt medium i enlighet med sina lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser. Alla villkor som har ställts för deltagande i en upphandling ska publiceras i tillräckligt god tid för att intresserade industriföretag ska kunna slutföra anbuds förfarandet. I alla annonser som gäller planerad upphandling ska åtminstone följande uppgifter ingå:

1. föremålet för kontraktet,
2. tidsfrister för begäran om handlingar som gäller anbudsfrågan och för inlämnande av anbud och
3. den adress på vilken handlingar som gäll-

F. Nothing in this MOU may be cited to prevent the implementation of necessary export control provisions in individual cooperative project agreements or arrangements.

Article III

Offsets

The Parties agree to discuss measures to limit any adverse effects that offset agreements have on the defense industrial base of each country.

Article IV

Customs and Duties

Consistent with their national laws and regulations and international obligations, the Parties agree that, on a reciprocal basis, they shall not include customs, taxes, and duties in the evaluation of offers and shall waive their charges for customs and duties for procurements to which this MOU applies.

Article V

Procurement Procedures

A. To the extent practicable, each Party shall publish, or have published, in a generally available communication medium a notice of proposed procurements in accordance with its laws, regulations, policies, procedures, and international obligations. Any conditions for participation in procurements shall be published in adequate time to enable interested industrial enterprises to complete the bidding process. Each notice of proposed procurement shall contain, at a minimum:

1. Subject matter of the contract;
2. Time limits set for an application for solicitation or submission of offers; and
3. An address from which solicitation documents and related information may be requested.

er anbudsfrågan och uppgifter om dem kan fås.

B. Den upphandlande fördragsparten ska på begäran och i enlighet med sina lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser sända den andra fördragspartens industriföretag kopior på anbudsfrågehandlingar som gäller planerad upphandling. En anbudsfrågan inbegriper en inbjudan att delta i en anbudstävling och dessutom följande uppgifter:

1. arten och antalet av de varor eller tjänster som ska upphandlas,
2. det upphandlingsförfarande som ska tillämpas: slutet anbudsförfarande, förhandlat förfarande eller något annat förfarande,
3. urvalskriterierna för anbudet, såsom förmånligaste priset eller någon annan grund,
4. leveranstidtabellen,
5. den adress på vilken anbudena ska sändas, och tidsfristen för att lämna anbud samt det språk som anbudena ska göras på,
6. adressen till den myndighet som ingår ett kontrakt och som på anbudsgivarnas begäran ger dem uppgifter om upphandlingen,
7. alla ekonomiska förutsättningar, finansiella garantier och uppgifter med anknytning till dem vilka krävs av anbudsgivarna,
8. alla tekniska krav, garantikrav och uppgifter med anknytning till dem, vilka ställs på anbudsgivarna,
9. den avgift som eventuellt krävs för anbudsfrågehandlingar och betalningsvillkor som anknyter till den samt
10. alla eventuella andra villkor för deltagande i tävlingen.

C. Den upphandlande fördragsparten ska i enlighet med sina lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser på begäran meddela industriföretag som har uteslutits från upphandlingsförfarandet skälet (skälen) till detta.

D. Den upphandlande fördragsparten ska i enlighet med sina lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser

B. Upon request, and in accordance with its laws, regulations, policies, procedures, and international obligations, the procuring Party shall provide industrial enterprises of the other country copies of solicitations for proposed procurements. A solicitation shall constitute an invitation to participate in the competition and shall include the following information:

1. The nature and quantity of the supplies or services to be procured;
2. Whether the procurement is by sealed bidding, negotiation, or some other procedure;
3. The basis upon which the award is to be made, such as by lowest price or otherwise;
4. Delivery schedule;
5. The address, time, and date for submitting offers as well as the language in which they must be submitted;
6. The address of the agency that will be awarding the contract and will be responsible for providing any information requested by offerors;
7. Any economic requirements, financial guarantees, and related information required from suppliers;
8. Any technical requirements, warranties, and related information required from suppliers;
9. The amount and terms of payment, if any, required to be paid for solicitation documentation; and
10. Any other conditions for participation in the competition.

C. Consistent with its laws, regulations, policies, and international obligations, the procuring Party shall, upon request, inform an industrial enterprise that is not allowed to participate in the procurement process of the reasons why.

D. Consistent with its laws, regulations, policies, and international obligations, the procuring Party shall:

1. sedan ett kontrakt har ingåtts utan dröjsmål meddela alla anbudsgivare som förlorade tävlingen åtminstone

- a. namn och adress på den anbudsgivare som vann,
- b. varorna i varje ingånget kontrakt samt deras mängder och priser och
- c. antalet inlämnade anbud.

2. På begäran utan dröjsmål meddela de anbudsgivare som förlorade, det väsentliga skälet till att deras anbud inte vann anbudstävlingen.

E. Den upphandlande fördragsparten ska på begäran ge tilläggsuppgifter till varje anbudsgivare som förlorat anbudstävlingen och som är missnöjd med förklaringen till varför anbudet förkastades eller som har eventuella tillägsfrågor gällande valet av leverantör. Dessa tilläggsuppgifter ska innehålla uppgifter om det vinnande anbudets särdrag och relativa fördelar, vilka är förenliga med den upphandlande partens lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och de internationella förpliktelser som binder parten.

F. Vardera fördragsparten bör ha publicerade förfaranden för hörande och behandling av besvär som uppkommer i vilken fas som helst av upphandlingsförfarandet för att säkerställa att de besvär som eventuellt anförs i samband med upphandling som omfattas av protokollet så vidsträckt som möjligt ska kunna avgöras rättvist och smidigt.

Artikel 6

Industriföretags deltagande

A. I verkställandet av detta protokoll deltar vardera landets regering och industriföretag.

B. Vardera fördragsparten svarar för att relevanta industriföretag i landet får vetskap om detta protokoll.

C. Fördragsparterna är överens om att det främsta ansvaret för att möjligheter till affärsverksamhet hittas ligger på vardera landets industriföretag.

D. Fördragsparterna sörjer för att deras respektive upphandlingsenheter och enheter

1. Upon award of a contract, promptly provide notification to each unsuccessful offeror that includes, at a minimum:

- a. The name and address of the successful offeror;
- b. Items, quantities, and price(s) of each contract award; and
- c. The number of offers received.

2. Upon request, promptly provide unsuccessful offerors pertinent information concerning the reasons why they were not awarded a contract.

E. Upon request, the procuring Party shall provide additional information to any unsuccessful offeror dissatisfied with the explanation for rejection of its offer or that may have further questions about the award of the contract. The additional information shall, consistent with the procuring Party's laws, regulations, policies, procedures, and international obligations, include information on the characteristics and the relative advantages of the offer selected.

F. Each Party shall have published procedures for the hearing and review of complaints arising in connection with any phase of the procurement process to ensure that, to the greatest extent possible, complaints arising under procurements covered by this MOU shall be equitably and expeditiously resolved.

Article VI

Industry Participation

A. Implementation of this MOU shall involve both the Governments and the industrial enterprises of each country.

B. Each Party shall be responsible for informing the relevant industrial enterprises within its country of the existence of this MOU.

C. The Parties understand that primary responsibility for finding business opportunities rests with the industrial enterprises of each country.

D. The Parties shall arrange for their respective procurement and requirements of-

som svarar för definieringen av kraven bekantar sig med principerna och målen i detta protokoll, för att de i enlighet med sedvanlig praxis och förfaranden ska kunna bistå parter som är verksamma i den andra fördragspartens land när det gäller att få information om planerad upphandling, de krav som ska ställas och adekvata handlingar.

Artikel 7

Säkerhet

A. All säkerhetsklassificerad information, som i samband med någondera fördragspartens upphandlingsförfarande enligt detta protokoll har överlämnats, skyddas i enlighet med överenskommelsen mellan republiken Finlands regering och Amerikas Förenta Staters regering om sekretesskydd av militär information, vilken ingåtts i Helsingfors den 11 oktober 1991 genom notväxling, med eventuella ändringar och dess tilläggsöverenskommelse.

B. Vardera fördragsparten vidtar alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att deras industriföretag följer tillämpliga bestämmelser om säkerhet för och skydd av säkerhetsklassificerad information.

Artikel 8

Verkställande och administration

A. Den myndighet inom Förenta Staternas regering som svarar för verkställandet av detta protokoll är vice försvarsministern (Upphandling, teknologi och logistik). För republiken Finlands regerings del svarar försvarsministern för verkställandet av protokollet och ministern representeras av överdirektören för resurspolitiska avdelningen vid försvarsministeriet.

B. Vardera fördragsparten utnämner en kontaktpart som representerar den ansvariga myndigheten i landet.

C. Representanterna för vardera fördragspartens ansvariga myndighet träffas regelbundet för att bedöma hur verkställandet av protokollet har framskridit. Representanterna diskuterar de behov som gäller forskning och

ufices to be familiar with the principles and objectives of this MOU so that, consistent with their normal practices and procedures, those offices may assist sources in the country of the other Party to obtain information concerning proposed procurements, necessary qualifications, and appropriate documentation.

Article VII

Security

A. Any classified information furnished by either Party in connection with procurements subject to this MOU shall be protected in accordance with the Agreement between the Government of United States of America and the Government of Finland Governing the Protection of All Classified Military Information, effected by exchange of notes at Helsinki on October 11, 1991, as it may be amended, and the Supplemental Agreement thereto.

B. Both Parties shall take all necessary steps to ensure industrial enterprises within their respective country comply with applicable regulations pertaining to security and safeguarding of classified information.

Article VIII

Implementation and Administration

A. The Under Secretary of Defense (Acquisition, Technology and Logistics) shall be the responsible authority in the Government of the United States of America for implementation of this MOU. The Minister of Defense, represented by the Director General of the Resource Policy Department, shall be the responsible authority in the Government of the Republic of Finland for implementation of this MOU.

B. Each Party shall designate points of contact to represent its responsible authority.

C. The representatives of each Party's responsible authority shall meet on a regular basis to review progress in implementing this MOU. The representatives shall discuss research and development, production, pro-

utveckling, produktion, upphandling och logistiskt stöd inom vardera landets försvarssektor samt sannolika samarbetsområden för upphandling av försvarskapacitet, går årligen genom sin upphandlingsstatistik som ska utbytas i enlighet med artikel 2 d 9, identifierar kommande och genomförda ändringar i nationella lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden eller internationella förpliktelser, vilka eventuellt påverkar någon punkt i protokollet samt dryftar andra frågor som är av betydelse med tanke på protokollet.

D. Vardera fördragsparten bör vid behov bedöma detta protokoll i skenet av de ändringar som gjorts i landets nationella lagstiftning, bestämmelser, handlingsprinciper eller internationella förpliktelser som binder landet, inklusive också andra än Europeiska unionens direktiv och förordningar, och förhandla med den andra fördragsparten för att tillsammans kunna besluta om eventuell ändring av protokollet.

E. Vardera fördragsparten strävar efter att undvika sådana förbindelser som står i konflikt med detta protokoll. Om någondera fördragsparten tror att en sådan konflikt har uppkommit, kommer fördragsparterna överens om att förhandla för att hitta en lösning.

Artikel 9

Bilagor, ändringar och verkställighetshandlingar

A. Till detta protokoll kan bilagor fogas med en skriftlig överenskommelse av fördragsparterna. Eventuella bilagor anses som oskiljaktiga delar av detta protokoll.

B. Detta protokoll med (eventuella) bilagor kan ändras med en skriftlig överenskommelse av fördragsparterna.

C. Vardera fördragspartens representanter kan förhandla om verkställighetshandlingar enligt detta protokoll, inklusive (eventuella) bilagor. Dessa handlingar kan innehålla procedurfrågor samt administrativ styrning och rådgivning, men med dem kan inte skapas väsentliga rättigheter eller skyldigheter för någondera fördragsparten. Bestämmelserna i verkställighetshandlingarna ska stämma överens med detta protokoll. Om protokollet och dess verkställighetshandlingar står i strid med

procurement, and logistics support needs of each country and the likely areas of co-operation in the acquisition of defense capability; annually review the procurement statistics exchanged as agreed under Article II.D.9.; identify any prospective or actual changes in national laws, regulations, policies, procedures, or international obligations that might affect the applicability of any understandings in the MOU; and consider any other matters relevant to the MOU.

D. Each Party shall, as required, review the understandings established under this MOU in light of any subsequent changes to its national laws, regulations, policies, and international obligations, including but not limited to European Union directives and regulations, and shall consult with the other Party to decide jointly whether this MOU should be amended.

E. Each Party shall endeavor to avoid commitments that could conflict with this MOU. If either Party believes that such a conflict has occurred, the Parties agree to consult to seek resolution.

Article IX

Annexes, Amendments, and Implementing Arrangements

A. Annexes may be added to this MOU by written agreement of the Parties. Such Annexes shall be considered an integral part of this MOU.

B. This MOU, including its Annexes (if any), may be amended by written agreement of the Parties.

C. Implementing arrangements regarding the provisions of this MOU, including its Annexes (if any), may be negotiated by appropriate representatives of each Party. Such arrangements may involve procedural matters and administrative direction and guidance, but shall not create any substantive rights or obligations involving either Party. Provisions of any implementing arrangement should be consistent with this MOU. In the event of conflict between this MOU and any

varandra, tillämpas protokollet med eventuella ändringar.

implementing arrangement, this MOU, as it may be amended, shall govern.

Artikel 10

Article X

Protokollets varaktighet och upphörande

Duration and Termination

A. Republiken Finlands regering ska meddela Amerikas Förenta Staters regering att den har slutfört de åtgärder enligt den nationella lagstiftningen som förutsätts för att protokollet ska träda i kraft. Detta protokoll träder i kraft vid den tidpunkt som nämns i meddelandet.

A. The Government of the Republic of Finland shall notify the Government of the United States of America of the completion of the national measures necessary for the entry into force of this MOU. This MOU shall enter into force on the day specified in such notification.

B. Protokollet gäller i tio år. Vardera fördragsparten kan säga upp protokollet genom att meddela detta skriftligen till den andra fördragsparten. Protokollet upphör sex månader efter uppsägningen.

B. This MOU shall remain in force for ten years. This MOU may be terminated by either Party upon six months prior written notice to the other Party.

C. Avtalet om ömsesidiga principer i fråga om försvarsmaterielanskaffningar, vilket undertecknades av Amerikas Förenta Staters regering och republiken Finlands regering i Washington den 24 oktober 1991 upphör att vara i kraft den dag detta protokoll träder i kraft.

C. On the date of entry into force of this MOU, the Memorandum of Understanding between the Government of the United States of America and the Government of Finland Concerning Reciprocal Principles in Defense Procurement of October 24, 1991 shall terminate.

Som bekräftelse på detta har de av sina regeringar behörigen auktoriserade representanterna för parterna undertecknat detta protokoll

IN WITNESS WHEREOF, the duly authorized representatives of the Parties have signed this MOU,

i två original exemplar på engelska.

in two originals in the English language.

FÖR REPUBLIKEN FINLANDS REGERING

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND

FÖR AMERIKAS FÖRENTA STATERS REGERING

FOR THE GOVERNMENT OF THE UNITED STATES OF AMERICA

Jyri Häkämies

Robert M. Gates

Jyri Häkämies

Robert Gates M. Gates

Datum: 13.6.2008

Datum: 5.8.2008

Date: 13.6.2008

Date: August 5, 2008

Ort: Helsingfors

Ort: Washington DC

Place: Helsinki

Place: Washington

MEDDELANDE

NOTIFICATION

Republiken Finlands regering har äran att meddela Amerikas Förenta Staters regering att de åtgärder enligt den nationella lagstiftningen som förutsätts för att protokollet ska kunna träda i kraft har slutförts och att detta

The Government of the Republic of Finland hereby notifies the Government of the United States of America that it has completed its national measures necessary for this MOU to enter into force, and that this

protokoll således träder i kraft
_____ [30 dagar efter att den
finska regeringens auktoriserade representant
har undertecknat protokollet i enlighet med
nedan stående.]

För republiken Finlands regering

Datum: _____
Ort: _____

MOU shall thereby enter into force on
_____ [en-ter date 30
days after date of signature below by Finnish
official].

FOR THE GOVERNMENT OF THE RE-
PUBLIC OF FINLAND

Date: _____
Place: _____